Externe en interne ontwikkelingen

Ontwikkelingen

De omgeving waarin Wetterskip Fryslân werkt, verandert snel en wordt complexer. Klimaatverandering, geopolitieke spanningen, toenemende chemische druk op de waterkwaliteit en zoetwaterbeschikbaarheid en nieuwe wet- en regelgeving hebben steeds directer invloed op onze taken. Daarbij maken ook Europa, Rijk, provincie en gemeenten keuzes die richting geven aan het waterbeheer.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Klimaatverandering wordt steeds zichtbaarder en stelt hogere eisen aan het watersysteem. Perioden van droogte en zoetwatertekort worden afgewisseld met hevige neerslag en hoge waterstanden. Voldoende zoetwater is daardoor niet langer vanzelfsprekend. Tegelijkertijd neemt de druk op de waterkwaliteit toe. PFAS, andere Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vragen om een steeds sterkere inzet op bronaanpak en het voorkomen dat schadelijke stoffen in het watersysteem terechtkomen.

Ook geopolitieke spanningen werken door in onze taakuitvoering. Zij vergroten de onzekerheid rond energieprijzen, leveringszekerheid en beschikbaarheid van materialen en grondstoffen. Daarnaast neemt de afhankelijkheid van digitale systemen toe en daarmee ook de kwetsbaarheid voor cyberdreigingen en verstoringen. Voor Wetterskip is het van belang dat vitale processen, zoals rioolwaterzuivering en het peilbeheer, ook tijdens langdurige energie-uitval, cyberincidenten of andere crises kunnen blijven functioneren.

Ontwikkelingen bij andere overheden

Europa

Europese regelgeving stelt steeds hogere eisen aan waterkwaliteit, natuur, afvalwater en weerbaarheid. In 2027 loopt de huidige periode van de Kaderrichtlijn Water (KRW) af. We brengen in beeld welke doelen zijn bereikt en waar aanvullende inzet nodig blijft en bereiden tegelijkertijd de maatregelen voor de periode 2028–2033 voor. Ook de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater (RSA), nieuwe eisen aan cyberweerbaarheid en de Natuurherstelverordening hebben directe gevolgen voor onze taakuitvoering. De Natuurherstelverordening bevat onder andere doelen voor zoetwater- en kustecosystemen, rivieren en ontwaterde veengebieden en raakt daarmee sterk aan onze waterschapstaken.

Rijk

Het Rijk vertaalt Europese en nationale opgaven naar concrete programma's en maatregelen. Vanuit het Deltaprogramma wordt van regio's die gebruikmaken van IJsselmeerwater verwacht dat zij meer water vasthouden. Daarnaast worden het Natuurplan voor de uitvoering van de Natuurherstelverordening, het convenant gewasbeschermingsmiddelen en het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn uitgewerkt. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot extra taken voor waterschappen, bijvoorbeeld voor monitoring en gebiedsgerichte aanpakken. Daarbij is het belangrijk dat taken, verantwoordelijkheden en financiering met elkaar in balans blijven.

Hoewel de landelijke focus momenteel sterk ligt op Natura 2000-gebieden, met name in Zuidoost-Fryslân, zijn de Friese veenweiden van strategisch belang voor het watersysteem. Wetterskip Fryslân blijft daarom aandacht vragen voor het Friese veenweidegebied. Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan een vervolg op het Veenplan.

De financiële ontwikkelingen rondom het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) volgen we nauwgezet. Er zijn signalen dat binnen het Rijk mede door tekorten in het Mobiliteits- en het Deltafonds, een bredere afweging plaatsvindt over de inzet van beschikbare middelen. We volden deze ontwikkelingen samen met de Unie van Waterschappen nauwgezet. De onzekerheid over de toekomstige beschikbaarheid van rijksmiddelen vormt een risico voor de voortgang en planning van de wettelijke waterveiligheidsopgave en andere wateropgaven waarvoor het Deltafonds van belang is.

Provinciaal

Ook provinciaal worden belangrijke keuzes voorbereid. De provinciale omgevingsvisie legt nadruk op water vasthouden, waterrobuuste ruimtelijke ontwikkeling, versterking van de kustdijken, bronaanpak van verontreinigingen en de toekomstige afvoercapaciteit van Fryslân. Daarnaast wordt het Regionaal Water- en bodemprogramma voorbereid. Deze keuzes raken rechtstreeks aan de toekomstige inrichting van het watersysteem en onze langetermijninvesteringen.

Gemeenten
Bij gemeenten komen water en ruimtelijke ontwikkeling steeds nadrukkelijker samen. Woningbouw, gebiedsontwikkeling, klimaatadaptatie, riolering en de inrichting van de openbare ruimte kunnen niet los worden gezien van de mogelijkheden en beperkingen van het watersysteem. Dit vraagt dat water vroegtijdig wordt meegenomen in ruimtelijke plannen en dat Wetterskip aan de voorkant zijn kennis en randvoorwaarden inbrengt.

Kanteling in Water
De ontwikkelingen in onze omgeving vertalen we naar onze eigen koers. Het nieuwe Waterbeheerprogramma 2028–2033 en Boezemplan vormen hiervoor een belangrijk kader. Daarnaast geven onder andere de vastgestelde waterketenvisie, de energieagenda en het integrale weerbaarheidsplan richting aan de keuzes voor de komende jaren. Hiermee bereiden we ons voor op hogere eisen aan waterkwaliteit, klimaat- en toekomstbestendigheid, energievoorziening en de continuïteit van onze vitale processen.

Water is steeds nadrukkelijker een randvoorwaarde voor ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkeling. Daarom versterken we onze positie aan de voorkant van deze ontwikkelingen. Zo kunnen we tijdig aangeven wat vanuit het watersysteem nodig is en de gevolgen vertalen naar beleid, investeringen en financiën. Daarmee blijven waterveiligheid, voldoende water en schoon water ook op langere termijn een stevige basis voor een leefbaar en toekomstbestendig Fryslân.

Uiteenzetting uitgangspunten en normen

De personeelslasten stijgen als gevolg van cao-verhogingen en door een stijging van de werkgeverslasten. Eind 2026 loopt onze huidige CAO af. Op basis van de landelijke ontwikkelingen wordt voor 2027 rekening gehouden met 3,3%.Dit is conform de Perspectiefnota 2027-2031.

Voor 2027 houden we rekening met 2,4% inflatie en voor 2028 met 2,35% *(bron: ECB peildatum 11 juni 2026)*. De jaren daarna verwacht de ECB een niveau van 2,1%. Dit is gelijk aan de uitgangspunten waar in de Perspectiefnota 2027-2031 vanuit is gegaan. Vanwege geopolitieke spanningen is in het weerstandsvermogen een bedrag voor hogere inflatie opgenomen.

De gehanteerde rentepercentages voor de komende jaren zijn geactualiseerd naar de meest recente inzichten. Deze zijn iets hoger dan waar in de Perspectiefnota 2027-2031 rekening mee is gehouden. Voor 2027 zal dit nog geen financiële effecten hebben.

Omslagrente
Omslagrente is het rentepercentage dat we gebruiken om de externe rentekosten door te berekenen aan investeringen, projecten en programma's.

	2027	2028	2029	2030	2031
Omslagrente	2,50%	2,28%	2,29%	2,25%	1,92%

Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de perspectiefnota

Inzichten vanuit tussentijdse rapportages, scherper begroten en verdere actualisatie van de geplande investeringsuitgaven geven een kleine positieve bijstelling voor 2027.